

6.4 NORSK VÅRGYTENDE SILD

6.4.1 FISKET I 2017

Tabellen nedenfor viser kvoter og fangst av norsk vårgytende sild for kvoteåret 2017, fordelt på flåtegrupper. I 2017 hadde Norge en totalkvote på 432 870 tonn norsk vårgytende sild.

Tabell 1 viser fangsten for 2016 og 2017 som skal belaste kvoteåret 2017, samt fangst i 2018 som gjøres på grunnlag av kvote tildelt for kvoteåret 2017, og som skal belastes den norske totalkvoten i 2017 slik den er fastsatt i reguleringsforskriften. Fisket i 2017 på forskudd av kvoten for 2018 er ikke tatt med i denne tabellen, da dette skal belaste kvoteåret 2018. Fangst i 2017 som utnytter fartøyets restkvote fra 2016 er heller ikke tatt med.

Tabell 1: Kvoter i 2017, fangst i 2016 og 2017 som belaster kvoteåret 2017, samt ufisket kvote 2017.

Fartøy- gruppe	Forskrifts- kvote 2017 (t)	Kvoteåret 2017 - kvote (t) ¹	Kvoteåret 2017 - Fangst (t) i 2016 og 2017				Ufisket kvote 2017 (kvotefleks inntil 10%) (t)	Justering gruppe- kvote 2018 (t) ²
			Fangst i 2016 på kvoten for 2017	Fangst i 2017 på kvoten for 2017	Overfiske utover 10% kvotefleks	Sum fangst		
Ringnot	206 818	206 828	6 306	188 817	227	195 350	10 744	734
Trål	39 234	39 118	860	36 123	0	36 983	1 926	209
Kyst-lukket ³	181 313	178 246	6 555	156 669	68	163 292	12 916	2 038
Kyst – åpen	4 000	4 000		1 527		1 527		
Agn	500	500		512		512		
Forskning og forvaltning	1 230	1 230		702		702		
Totalt	432 870	429 922	13 721	384 350	295	398 366	25 586	2 981

Kilde: Norges Sildesalgslag per 7. mai 2018

¹ Utdelt kvote gjennom fartøykvotens kvoteenhet. Denne kvoten er justert for fangst utover kvotefleksibiliteten foregående år, samt avrunding i forbindelse med fastsettelse av kvoteenhet osv.

² Justering gruppekvote 2018 = kvote for kvoteåret 2017 – (sum fangst + ufisket kvote 2017).

³ Inkl. rekrutteringskvote på 225 tonn

Åpen gruppe fisket 1 527 tonn i 2017, dvs. 2 473 tonn under gruppekvoten på 4 000 tonn sild.

Tabell 2 gir en oversikt over fangst og førstehandsverdi av norsk vårgytende sild i 2017 fordelt på de ulike fartøygruppene, uavhengig av kvoteår.

Tabell 2: Fordeling, fangst og verdi i 2017

Fartøygruppe	Kvote (tonn)	Ant. brukte adganger.	Fangst (tonn)	Verdi (1000 kr)
Ringnot	206 818	78	191 168	826 840
Trål	39 234	17	36 333	173 643
Kyst – lukket ¹	181 313	228	159 170	759 576
Kyst – åpen ²	4 000	53	1 499	7 509
Agn	500	1	512	1 118
Forskning og forvaltning	1 230	22	702	2 996
Annet (inkl. fritidsfiske)	-	-	-	-
Totalt	432 870	399	389 384	1 771 682

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttседdelregister per 30. april 2018

¹ Inkl. rekrutteringskvote på 225 tonn

² Antall fartøy

Fisket høsten 2017 var preget av at silda ikke kom inn til kysten. Den store silda stod veldig spredt ute i Norskehavet, de fleste fangstene ble tatt i «Smutthavet». Siden silda stod dypt og spredt hadde flåten vanskelige fangstforhold. Kystflåten kunne ikke delta i dette fisket siden mange av fartøyene ikke var klassifisert til å gå så langt til havs.

Etter hvert kom det sigende mindre sild (2013-årsklassen) nedover langs Finnmarkskysten, noe som gjorde at kystflåten etter hvert kunne fiske sild i Kvæningen. Denne silda var betraktelig mindre enn den store silda ute i havet og var ikke like ettertraktet i markedet. Etterhvert trakk silda innenfor fjordlinjene i Kvæningen, noe som gjorde at det var stort trykk for å flytte fjordlinjene, se punkt 6.4.5.1.

Fiskeridirektoratet mottok 19. november en henvendelse fra Norges Fiskarlag der det ble vist til at det ikke var kjøperinteresse for låssatt sild i nord og at det ikke ble gjennomført noe fiskeri med fartøy som ellers var avhengig av låssetting. Det ble meldt om at en kjøper var interessert i å sende føringsfartøy til disse områdene forutsatt at det kunne hente sild direkte fra snurpenot, ikke fra lås.

Med bakgrunn av de helt spesielle forholdene i dette fisket bestemte Fiskeridirektoratet å legge til rette for en særskilt og tidsbegrenset dispensasjonsordning, se punkt 6.4.5.2.

I oktober 2017 sendte Norges Sildesalgslag (NSS) en anmodning til Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) om å øke kvotefleksibiliteten for nvg-sild slik at det på fartøynivå ble åpnet for at fartøy kunne overføre inntil 30 % av sin kvote i 2017 til 2018. NSS ba om at overføring fra 2018 til 2017 fortsatt ble begrenset til 10 %. Målet med dette var å stabilisere førstehåndsprisene på nvg-sild i 2017 og utjevne tilførslene av sild til markedet mellom 2017 og 2018. Anmodningen var under forbehold om at kvoten av nvg-sild i 2018 ikke ble større enn i 2017.

Norges Fiskarlag kom med en tilsvarende henvendelse der de ba om at fartøyene skulle gis anledning til overføre inntil 20 % av sin kvote i 2017 til 2018, men da innenfor nasjonal kvotefleksibilitet på 10 %. Norges Fiskarlag viste for øvrig til at det med bakgrunn i kvoterådet fra ICES var utsikter til en reduksjon av neste års kvote av norsk vårgytende sild.

NFD besluttet 17. november å la reguleringen forbli uendret og begrunnet det med at det ikke var ønskelig å bruke reguleringen av fisket for å påvirke prisene i markedet. Det er behov for

forutsigbarhet og stabilitet slik at både fisker- og kjøpersiden kan bruke reguleringen som grunnlag for sin planlegging gjennom året.

29. november besluttet likevel NFD å åpne for at fartøy i kystgruppen skulle få anledning til å overføre inntil 20 % av kvoten til 2018. Dette gjaldt imidlertid ikke fartøy med hjemmelslengde og største lengde under 15 meter. NFD hadde da fått flere henvendelser fra næringen. Avgjørelsen ble tatt ut fra biologiske hensyn slik at kystflåten skulle få mulighet til å vente med å fiske til det kom større sild inn til kysten for å gyte. Den store flåten kunne gå lengre ut i havet for å fiske sine kvoter, derfor ble fleksibiliteten ikke økt for ringnot- og trålgruppen.

Norges Fiskarlag kom 30. november med en ytterligere henstilling til NFD der det ble bedt om at ordningen ble utvidet til også å omfatte fartøy med hjemmelslengde og største lengde under 15 meter. NFD kunne imidlertid ikke imøtekomme dette. Det ble istedenfor utarbeidet en alternativ løsning til kvotefleksibilitet. Det ufiskede kvantumet fra fartøy med hjemmelslengde og største lengde under 15 meter skulle identifiseres og legges til kvantumet til disse fartøyene i 2018 gjennom overregulering. På den måten sikret man at disse fartøyene ble tilgodesett med det samme kvantumet i 2018 som de ellers skulle ha fisket i 2017.

Det ble videre bestemt at dersom fartøyene under 15 meter ikke klarer å utnytte dette kvantumet i 2018, går reguleringen tilbake til opprinnelig reguleringsmodell og det ufiskede kvantumet legges til kystgruppens kvote i 2019.

I begynnelsen av desember kom det igjen henvendelser fra næringen, denne gangen gjaldt det de minste fartøyene i trålgruppen. Disse fartøyene var i samme situasjon som kystgruppen og det ble derfor bedt om at kvotefleksibiliteten på trål ble endret til 20 %, tilsvarende som for kystgruppen. Dette ble begrunnet med at denne flåtegruppen ikke kunne benytte seg av muligheten til å fiske i kystnære farvann som notfartøyene. Dette pga. områdebegrensninger i bruken av trål i de samme områdene. Disse fartøyene var ikke dimensjonert eller sertifisert for å delta i fisket ute i Norskehavet. Det viste seg at dette gjaldt et fåtall fartøy som av ulike grunner hadde igjen en større restkvote.

Dette ble ikke etterkommet fra NFD.

Under kyststatsforhandlingene mellom Norge, EU, Færøyene, Island og Russland 7. desember 2017 ble man enige om å innføre muligheten til å overføre inntil 14 % av ubrukt 2017-kvotetil 2018 på nasjonsnivå. Det ble ikke gitt anledning til å fiske mer enn 10 % av årets kvote i 2017. Dette ble bestemt etter at Færøyene i London i oktober hadde informert om at de på grunn av brann i ett av tre fiskemottak ville overføre mer enn 10 % av årets kvote til neste år. EU, Norge og til dels Island var svært kritisk til dette. I siste forhandlingsrunde informerte Færøyene om at de likevel ikke trengte å overføre mer sild likevel. På grunn av streik på Island ville imidlertid Island overføre mer enn 10 %. Norge var fremdeles veldig skeptisk, men det ble likevel bestemt at man som et engangstilfelle skulle utvide kvotefleksibiliteten.

Kvotefleks på nasjonsnivå blir beregnet med bakgrunn i fangstår, mens kvotefleks på fartøynivå blir beregnet med bakgrunn i kvoteår. Tabellen på neste side viser norsk utnyttelse av kvotefleksordningen i 2017 i tråd med våre internasjonale forpliktelser.

Tabell 3: Norsk utnyttelse av kvotefleksordningen i 2017 (fangstår), alle tall i tonn.

Norsk kvoteandel	Negativ balanse fra 2016	Disponibel kvote i 2017	Fangst i 2017	Restkvote	Kvantum for overføring til 2018 (14 %)	Kvotefleks-utnyttelse 2017
432 870	-19 839	413 031	389 383	23 648	60 602	5,5 %

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 7. mai 2018

Som tabellen viser overførte Norge 23 648 tonn sild til 2018, dvs. 5,5 %.

Tabellen under viser utnyttelse av kvotefleksen på gruppenivå.

Tabell 4: Utnyttelse av kvotefleksordningen på gruppenivå i 2017 (kvoteår)

Fartøygruppe	Forskriftskvote 2017 (t)	Kvotetåret 2017 - kvote (t) ¹	Sum fangst	Restkvote 2017 (tonn)	Fisket av gruppeknoten (%)	Kvotefleks på gruppenivå - maks overføringsgrense
Ringnot	206 818	206 828	195 350	11 478	94,5 %	20 682
Trål	39 234	39 118	36 983	2 135	94,5 %	3 923
Kyst – lukket	181 088	178 246	163 292	14 954	91,6 %	37 018 ¹

Kilde: Norges Sildesalgslag per 18. mai 2018

¹ inkl. 4 000 tonn (åpen gruppe)

Tabellen viser at alle gruppene hadde under 10 % restkvote igjen i 2017. Man ser likevel på fartøynivå at tre fartøy i trålgruppen hadde mer enn 10 % restkvote, samt noen flere fartøy i kystgruppen med hjemmelslengde og største lengde over 15 meter som hadde en restkvote på over 20 %.

Som tabell 2 viser har trål- og kystgruppen hhv. 10 346 tonn (43 %) og 70 267 tonn (51 %) igjen av gruppekvote sine. Til sammenligning hadde de samme gruppene en restkvote på hhv. 16 958 tonn (43 %) og 68 053 tonn (38 %) på samme tidspunkt i 2017. Dersom det skulle vise seg at den store silda som overvintrer ute i havet heller ikke i 2018 kommer inn til kysten i høstsesongen er det en stor risiko for at vi vil komme opp i tilsvarende situasjon i 2018.

Det har ellers vært utfordringer knyttet til at hval kan være svært pågående når fartøyene kaster nota. Sjøtjenesten var involvert i flere operasjoner for å berge hval. I alt var det involvert 36 hval, spekkhoggere og knølhval, i sildefisket i nord. To hvaler døde som følge av at de viklet seg inn i nøter, mens en hval ble funnet død med iler rundt seg. Kystvakten var unnværlig i redningsoperasjonene.

6.4.2 BESTANDSSITUASJONEN I 2018

ICES fremla 30. september kvoterådet for norsk vårgytende sild for 2018. De anbefalte at fangstene i 2018 ikke bør overstige 546 472 tonn, dersom forvaltningsplanen til EU, Færøyene, Island, Norge og Russland følges. Dette innebar en reduksjon i TAC på ca. 15 % i forhold til 2017.

18. oktober ble kvoterådet for 2018 trukket. Det var funnet feil i inputdata til ICES, noe som gjorde at bestandsberegningene måtte gjøres på nytt. 30. oktober kom ICES med nytt kvoteråd. Feilen i inputdata lå bak i tid og gjorde at ICES kom med revidert kvoteråd både for 2017 og 2018.

I det reviderte kvoterådet ble det anbefalt at fangstene i 2017 ikke burde overstige 437 364 tonn og at fangstene i 2018 ikke burde overstige 384 197 tonn dersom forvaltningsplanen til EU, Færøyene, Island, Norge og Russland ble fulgt. For 2017 og 2018 innebar det nye rådet en reduksjon i TAC på hhv. 32 % og 30 % i forhold til tidligere råd.

ICES har gitt følgende redegjørelse for det reviderte kvoterådet:

Historisk bestandsutvikling

Bestanden har vært nedadgående og har vært beregnet til å være under MSY Btrigger siden 2014. Fire sterke årsklasser er blitt produsert fra og med 1998 (1998, 1999, 2002 og 2004). Alle årsklassene siden 2005 er beregnet til å være middels eller svake. Fiskedødeligheten i 2016 var godt under fiskedødsrate for maksimalt langtidsutbytte (FMSY).

Bestandens tilstand

Gytebestanden i 2017 er beregnet til å være lavere enn føre-var-nivået (Bpa). Fiskedødeligheten i 2016 er også beregnet til å være lavere enn føre-var-nivået (Fpa), fiskedødeligheten i forvaltningsplanen (FMGT) og fiskedødeligheten fra MSY-tilnærmingen (FMSY).

Kvaliteten på bestandsvurderingen

De korrigerede rådene er basert på et sikrere estimat enn tidligere råd.

Saker relevant for rådet

En feil i inputdata fra den norske akustiske undersøkelsen fra toktene i gyteområdene for perioden 1988-2008 har medført at bestanden har vært overestimert både i 2016 og 2017. Feilen oppstod i forbindelse med metoderevisjonen i 2016. Kvoterådet for 2017 og 2018 har nå blitt korrigert. I kvoterådet for 2018 er det tatt høyde for kyststatenes fiske utover revidert TAC i 2017.

Nøkkeltall

Kritisk gytebestandsnivå (Blim): 2.5 millioner tonn

Føre-var-gytebestandsnivå (Bpa): 5 millioner tonn

Tiltaksgrense for maksimalt langtidsutbytte (MSYBtrigger): 5 millioner tonn

Kritisk fiskedødsrate (Flim): ikke definert

Føre-var-fiskedødsrate (Fpa): 0,15

Fiskedødsrate for maksimalt langtidsutbytte (FMSY): 0,15

Avtalt fiskedødsratenivå i forvaltningsplan (FMGT): 0,125

Ventet fiskedødsrate i 2017: 0,191

Ventet gytebestand i 2018: 3.691 millioner tonn

Anbefalt kvote 2017: 437 364 tonn (revidert råd)

Anbefalt kvote 2018: 384 197 tonn (revidert råd)

6.4.3 KVOTESITUASJONEN I 2018

Det har heller ikke for 2018 lyktes samtlige kyststater å bli enige om en avtale om forvaltningen av norsk vårgytende sild.

Kyststatsforhandlingene mellom kyststatene Norge, EU, Færøyene, Island og Russland ble gjennomført i tre runder. Første forhandlingsmøte om kvotefordeling av norsk vårgytende sild for 2018 ble gjennomført i London 18-20. oktober 2017. Partene fikk under møtet vite at ICES hadde trukket sitt kvoteråd for 2018. Partene ble derfor enige om å møtes igjen når det kom et revidert kvoteråd. Partene møttes i København 3. november 2017 for å fortsette forhandlingene. Heller ikke da var det fremgang i forhandlingene.

Den 6-7. desember møttes partene igjen og det ble enighet om en TAC på 435 000 tonn, samt en utvidelse av adgangen til å overføre ubenyttet kvote til neste år fra 10 % til 14 %. Adgangen til å fiske 10 % på forskudd på neste års kvote ble uforandret.

Norge og EU inngikk den 7. desember 2017 en bilateral ad hoc-avtale om forvaltning av norsk vårgytende sild for 2018. Partene ble enige om å gi hverandre soneadgang i tråd med tidligere bilaterale avtaler om norsk vårgytende sild. Ut over dette er Russland gitt adgang til å fiske sin kvote i norsk sone. Dette for å unngå fiske på småfisk i Russisk sone.

Norge har for 2018 fastsatt en totalkvote 304 500 tonn, dvs. 70 % av revidert TAC på 435 000 tonn. TAC er i samsvar med anbefalingen fra ICES.

Det er avsatt 1 115 tonn til forsknings- og forvaltningsformål, 639 tonn til rekruttering og 500 tonn til agn i 2018. Disse kvantaene er trukket fra den norske totalkvoten før fordeling til de ulike fartøygruppene. Norsk kvote i 2018, justert for disse elementene, er da 302 246 tonn. Dette kvantumet ble fordelt mellom fartøygruppene i henhold til Norges Fiskarlag sitt landsmøtevedtak 6/07, samt avtalen mellom Fiskebåtredernes Forbund og Sør-Norges Trålerlag om endret fordeling av gruppekvote for makrell og norsk vårgytende sild mellom ringnot- og trålgruppen. Endelig fordeling er vist i tabell 5.

Tabell 5: Fordeling av norsk totalkvote etter internt bytte av kvantum.

Fartøygruppe	Gruppekvote (tonn)	Andel (%)
Ringnotfartøy	137 190	45,39
Trålere	24 391	8,07
Kystfartøy	140 665	46,54
Sum	302 246	100,0
Forskning og forvaltning	1 115	
Rekruttering	639	
Agn	500	
Totalt	304 500	

6.4.4 RINGNOT-, TRÅL- OG KYSTGRUPPENS FISKE HITTIL I 2018

Siden kvoteenhetene for neste kvoteår blir fastsatt før resultatet fra forrige år er klart, vil kvoteenheten for neste år bli korrigert for elementer fra de to siste kvoteårene, samt overfiske på fartøynivå utover 10 % i samme periode. Kvoteenhetene for 2018 ble fastsatt allerede i desember 2017 for alle gruppene.

En gjennomgang av ringnotgruppens fiske de to siste årene viste at det var behov for å korrigere gruppeknoten med 831 tonn i 2018. Dette kvantumet ble trukket fra gruppeknoten i 2018 og avrundet faktor ble deretter satt til 3,27.

En tilsvarende gjennomgang for trålgruppen viste at det var behov å redusere deres gruppekvote med 99 tonn i 2018. Avrundet kvotefaktor ble satt til 2,11.

Tilsvarende som for de to andre reguleringsgruppene ble kystgruppens gruppekvote korrigert for elementer fra de to siste kvoteårene. Dette resulterte i at gruppeknoten ble redusert med 766 tonn. Dette var lite sammenlignet med tidligere år men skyldtes i hovedsak at åpen gruppe ikke hadde full utnyttelse av sin gruppekvote på 4 000 tonn i 2017, samt kvotetillegg på 639 tonn som følge av rekrutteringskvote for 2018.

Alle fartøy i lukket gruppe ble regulert med fartøykvote uten overregulering. Fartøy med hjemmelslengde og største lengde under 15 meter fikk et maksimalkvotetillegg med en overregulering på ca. 30 %. En gjennomgang av kvoteutnyttelsen til disse fartøyene viste at disse fartøyene utnyttet kvantumet sitt i 2017 gjennom overreguleringen på 35 %. Det var derfor ikke behov for å gjøre grep i 2018 for å sikre at fartøyene under 15 meter skulle bli tilgodesett med det samme kvantumet i 2018 som de ellers skulle ha fisket i 2017, se problemstilling side 3.

Det er for 2018 fastsatt en gruppekvote på 3 040 tonn sild for fartøy som fisker i åpen gruppe med landnot eller garn. Fra og med 2017 har gruppen vært regulert med en egen kvotestige og kvoteenhet der fartøyene får kvote etter fartøyets største lengde. Kvoteenheten i 2018 ble satt til 10,74. Ifølge Norges Sildesalgslag per 7. mai 2018 har ingen fartøy fisket norsk vårgytende sild i åpen gruppe hittil i 2018.

Tabell 6 viser norsk kvote, fangst og restkvote relatert til kvoteåret 2018, fordelt på fartøygrupper.

Tabell 6: Norsk kvote, fangst og restkvote fordelt på grupper for kvoteåret 2018

Fartøygr.	Forskrifts- kvote 2018 (t)	Kvoteåret 2018 - kvote (t) ¹	Kvoteåret 2018 - Fangst (t) i 2017 og 2018				Restkv. 2018 (t)	Restkv. 2018 (%)
			Fangst i 2017 på kvoten for 2018	Fangst i 2018 på kvoten for 2018	Overfiske utover 10 % kvotefleks ²	Sum fangst		
Ringnot	137 190	136 359	2 220	17 458	210	19 888	116 471	85,4
Trål	24 391	24 292	176	13 770	0	13 946	10 346	42,6
Kyst – lukket ³	138 264	137 498	2 066	65 125	40	67 231	70 267	51,1
Kyst – åpen	3 040	3 040	-	-	-	0	3 040	100,0
Agn	500	500	-	-	-	0	500	100,0
Forskning og forvaltning	1 115	1 115	-	89	-	89	1 026	92,0
Totalt	304 500	302 804	4 462	96 442	250	101 154	201 650	66,6

Kilde: Norges Sildesalgslag per 7. mai 2018

¹ Utdelt kvote gjennom fartøykvotens kvoteenhet. Denne kvoten er justert for overfiske utover kvotefleksibilitet foregående år, samt avrunding i forbindelse med fastsettelse av kvoteenhet osv.

² Dette kvantum blir justert på neste års gruppekvote og inngår derfor ikke som et element i restkvoten for 2018.

³ Inkl. rekrutteringskvote på 639 tonn

Per 7. mai 2018 er det fisket totalt 101 154 tonn norsk vårgytende sild av den norske kvoten for 2018. Det ble fisket totalt 4 462 tonn på forskudd i 2017 på 2018-kvoten. Samtidig var det fartøy som ikke utnyttet kvotene sine for 2017, men overførte deler av den til 2018 (se tabell 1). På grunn av sildas tilgjengelighet opplevde man for første gang at fartøy i trålgruppen ikke klarte å fiske hele kvoten, hensyntatt adgangen til å overføre inntil 10 % ubrukt kvantum til neste år. Dette blir justert på kvoteenheten for 2019.

Den store silda stod lenge ute i Norskehavet («Smuthavet») før den mot slutten av januar kom inn vest av Røst og trakk inn til områdene utenfor Træna den første uken i februar. Den minste silda (2013-årsklassen) som i vinter har stått i Kvæningen var observert på vei sørover rundt 20. januar. Den første fangsten ble innmeldt fra Møre 10. februar, til sammenligning nådde den Møre 9. februar 2017. Snittstørrelsen varierte mellom 270-350 gram i dette området.

Fiskeridirektoratet region Nord har ikke foretatt stenginger hittil i 2018.

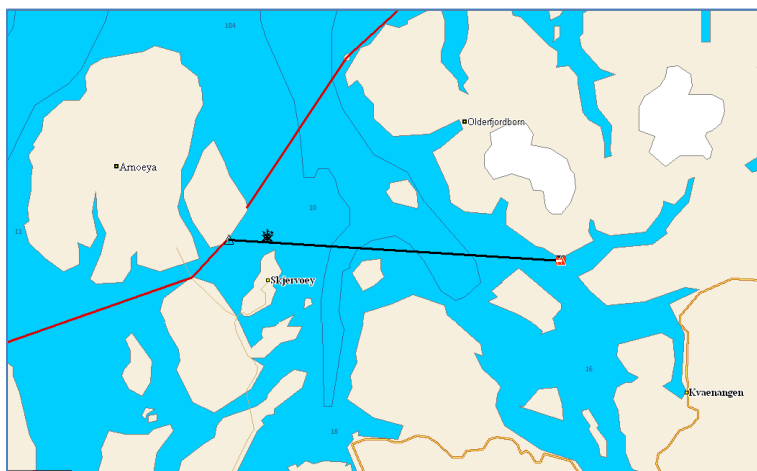
6.4.5 ERFARINGER FRA SILDEFISKET HØSTEN 2017

6.4.5.1 Fjordlinjer i Nord-Troms

I 2017 stod hovedtyngden av silda langt ute på havet. Samtidig ble det registrert betydelige fangstbare forekomster av norsk vårgytende sild innenfor fjordlinjen i Kvæningen. På denne bakgrunn ba Norges Fiskarlag i brev av 10. november 2017 om at kystfartøy med største lengde over 15 meter skulle få adgang til å fiske etter norsk vårgytende sild i innenfor fjordlinjen i Kvæningen. Det ble vist til at kvoteåret nærmet seg slutten og at kystflåten hadde problemer med å få fisket opp kvoten sin fordi silda var vanskelig tilgjengelig.

På bakgrunn av Havforskningsinstituttets vurdering av faren for fangst av sild under minstemål og bifangst, samt data fra Fiskeridirektoratet region Nord og Sjøtjenesten, besluttet Fiskeridirektoratet den 14. november 2017 å åpne for fiske etter norsk vårgytende sild med not i et avgrenset område innenfor fjordlinjen i Kvæningen uavhengig av fartøylengde. Det ble åpnet for fiske til og med 31. mars 2018. Endringen i sildas vandringsmønster med den konsekvens at flåten sto i fare for å ikke få fisket opp kvoten sin, ble ansett som et særlig forhold som gjorde det nødvendig å foreta en åpning innenfor fjordlinjen. For å redusere faren for uønsket bifangst ble åpningen avgrenset til et område utenfor en linje trukket mellom posisjon N 70 04,3, Ø 20 52,7 og N 70 03,1 Ø 21 43,1 i den ytre del av Kvæningen, se figur 1.

Figur 1. Endring i fjordlinjene per 14. november 2017

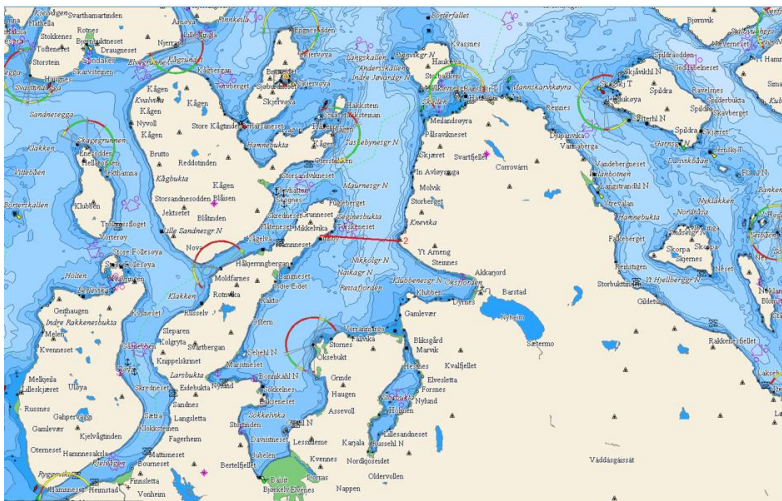
På tidspunktet for åpningen foregikk det et omfattende fiske etter torsk innenfor fjordlinjen i Kvæningen. I vurderingen av om det skulle åpnes ble det også lagt vekt på faren for redskapskollisjon. Etter Sjøtjenestens vurdering kunne sildeflåten over 15 meter og de mindre fartøyene som fisket etter torsk fiske side om side uten noe ulempe for de mindre fartøyene.

I brev av 15. november 2017 ba Norges Fiskarlag om åpning av ytterligere områder innenfor fjordlinjen i Kvæningen. Det ble vist til at hovedtyngden av silda befant seg innenfor den nytrukne linjen, og at det var lite sild i det åpnete området. Dette ble bekreftet av fangstdata. Det ble besluttet å gjennomføre et prøvofiske for å få mer kunnskap om bifangst og fangst av sild under minstemål før man eventuelt åpnet opp ytterligere. På bakgrunn av resultatene fra dette fisket, ble det den 24. november 2017 besluttet å åpne for fiske etter norsk vårgytende sild med not i Reisafjorden uavhengig av fartøylengde (figur 2). Det ble også ved denne åpningen foretatt en vurdering av fare for redskapskollisjon og mulige konsekvenser for den mindre flåten som fisket etter torsk.

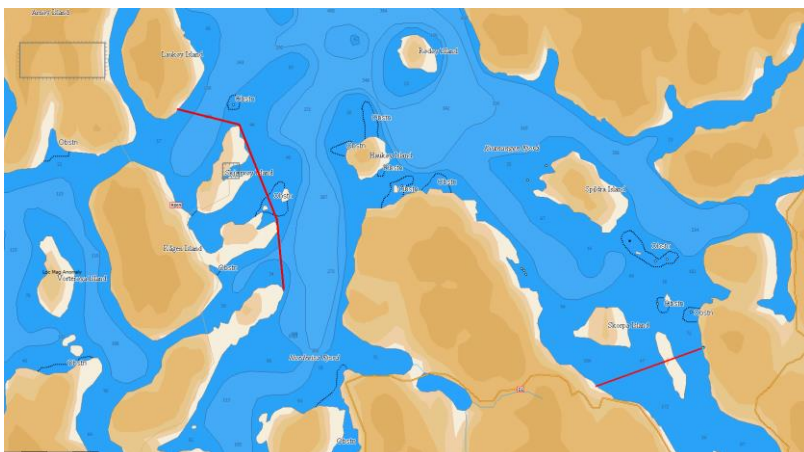
Figur 2. Endring i fjordlinjene per 24. november 2017

Den 27. november 2017 ble indre deler av Reisefjorden stengt på grunn av for stor innblanding av sild under minstemål, se figur 3.

Figur 3. Stenging av et område på indre Reisa fjorden 27. november 2017.

Den 14. desember 2017 ble det besluttet å åpne opp ytterligere områder innenfor fjordlinjen i Kvænangen etter anmodning fra Fiskarlaget (figur 4). Også denne gangen ble det foretatt en grundig vurdering av om åpningen ville være nødvendig av hensyn til fisket og forsvarlig av hensyn til minstemål og bifangst og hensynet til å unngå redskapskollisjon.

Figur 4. Endring i fjordlinjene per 14. desember 2017

Det var 61 fartøy som benyttet seg av muligheten til å fiske norsk vårgytende sild innenfor fjordlinjen i Kvænangen. Til sammen gjennomførte disse fartøyene 498 notkast og hadde en samlet fangst på 30 946 tonn sild. Sjøttjenesten har registrert ca 10 tonn torsk som bifangst i sildefisket i Kvænangen sesongen 2017/2018.

Som det følger av ovennevnte, var det stort trykk på fjordlinjene og det ble lagt ned betydelig arbeidsinnsats både fra Sjøttjenesten og Reguleringsseksjonen for å legge til rette for et fiske for den delen av kystflåten som ikke var egnet til å fiske sild ute i Norskehavet.

Erfaringene fra Kvænangen i 2017 viser at det under rådende forhold var forsvarlig å slippe den større flåten innenfor fjordlinjen. Det viste seg at det heller ikke var noe fare for redskapskollisjon mellom den større sildeflåten og den mindre flåten som fisket torsk innenfor fjordlinjen. Samtidig var det behov for å få til en rask åpning for å sikre at fartøyene fikk tatt kvoten sin.

Erfaringene fra høsten 2017 og kommende erfaringer fra høst 2018 bør danne grunnlag for en vurdering av om regelen som gjelder for statistikkområde 05 også skal omfatte deler av statistikkområde 04.

Gjeldende regel i Utøvelsesforskriften § 33f tredje ledd lyder som følger:

Ved fiske etter sild med not i områder sør for N 70° 40,50' og vest for Ø 20° 00,00', er det uten hinder av forbudet i første ledd tillatt for fartøy under 21 meter å fiske innenfor fjordlinjene. Videre er det i perioden fra og med 1. september til og med 31. mars tillatt å fiske sild med not innenfor fjordlinjene i statistikkområdet 05 uavhengig av fartøyets størrelse, unntatt i Kaldfjorden og Bergsfjorden i Troms slik disse områdene er avgrenset i åttende ledd.

6.4.5.2 Dispensasjonsordningen for fartøy som samfisket/låssatte sild

I brev av 20. og 23. november 2017 ba Norges Fiskarlag om unntak fra kravet til låssetting ved samfiske etter norsk vårgytende sild, slik at føringsfartøy kunne ta opp fangst (pumpe) direkte fra noten til fiskefartøyet. Fiskarlaget viste til den vanskelige situasjonen knyttet til omsetning av sild som særlig rammet den delen av flåten som låsetter. Det ble vist til at det ikke var kjøperinteresse, men at fiskarlaget hadde fått melding om en aktuell kjøper som var

interessert i å sende føringsfartøy forutsatt at det kunne hentes sild direkte fra snurpenot og ikke fra lås. I møte med Norges Fiskarlag den 24. november ble situasjonen beskrevet slik at sild som ble låssatt på aktuelt tidspunkt viste seg å ha en dårligere kvalitet til filetanvendelse, da filetene visstnok får en rødlig farge. Dette førte til lavere interesse for kjøp av låssatt sild. Årsaken til rødfargingen kan være at silda stresses i større kast, samt at hval beiter i området.

Det gjenstod store kvanta på sildekvoten og risiko for at restkvantumet ved årsskiftet var større enn rammen for kvotefleks for denne gruppen.

Den 24. november 2017 besluttet Fiskeridirektoratet å gi et unntak fra låssettingskravet tidsbegrenset til 31. desember 2017. Unntaket ble i først omgang begrenset til å kun omfatte fartøy under 15 meter største lengde som i løpet av 2016 eller 2017 hadde utøvd samfiske eller låssettingsfiske. Det ble etablert en registreringsordning per SMS for de fartøy som ønsket å benytte seg av unntaket, administrert av Fiskeridirektoratets Sjøtjeneste. Videre ble det stilt krav om at føringsfartøyet måtte være til stede når det ble kastet.

Etter anmodning fra fiskarlaget den 27. november ble unntaket fra låssettingskravet utvidet fra og med den 28. november til å omfatte alle fartøy som har adgang til å samfiske. Nordland Fylkesfiskarlag pekte i et skriv 19. desember 2017 på at dette medførte at fartøy som selv var i stand til å føre fangst også benyttet dispensasjonsordningen, og at dette resulterte i at føringskapasiteten ble opptatt av den større delen av flåten, noe som førte til at de mindre fartøyene ikke fikk levere.

Norges Fiskarlag ba om at ordningen ble videreført i 2018, noe Fiskeridirektoratet ikke etterkom.

Fiskeridirektoratet har foretatt en gjennomgang av dispensasjonsordningen som ble gitt i 2017. Ifølge Norges Sildesalgslag ble ca. 10 000 tonn sild unntatt kravet om låssetting, av dette ble 41 % levert til konsum og 59 % levert til mel- og oljeproduksjon. 12 føringsfartøy ble benyttet i denne perioden, derav 6 kystfartøy, 3 ringnotfartøy og 3 brønnbåter. 7 anlegg har tatt imot råstoff til konsum og et anlegg til mel- og oljeproduksjon. Totalt 56 fartøy benyttet seg av denne dispensasjonsadgangen. Man ser at markedssituasjonen ordnet seg ut i sesongen. Flere anlegg kom på banen i månedsskiftet november/desember.

Det er grunn til å tro at for mange fartøy førte ordningen til et mer effektivt fiskeri og bedre kvoteutnyttelse. Innmeldingene til Sildelaget viser at flere fartøy hadde flere innmeldinger samme dag. Siden det er veldig dårlige låssettingsforhold i Kvæningen er det ingen tvil om at ordningen førte til at denne flåten fikk tatt store deler av kvotene sin. Imidlertid har dette ført til en kapasitet i fisket som er langt over normalt når det gjelder dette tradisjonelle låssettingsfisket, samtidig som dette utfordrer det tradisjonelle samfisket, krav til kvoteutnyttelse og spørsmål om strukturering.

Det var en målsetting å legge til rette for at fartøy med liten lastekapasitet skulle få tatt kvotene sine. Sjøtjenesten så imidlertid at føringsfartøyene helst ville ha større fangster for å få last så fort som mulig. Dette gjorde at de minste fartøyene med små fangster ofte ikke fikk levert før føringsfartøyet var fullastet. Fiskeridirektoratet mener i denne sammenhengen at et låssettingspåbud ville ha fungert bedre. Da kunne føringsfartøyene lettere samle opp fangster fra ferdige lås og bli raskere lastet.

Når det gjelder fiskens kvalitet ved direktepumping kontra låssetting har Fiskeridirektoratet ikke gjort noe evaluering på dette. Det er imidlertid ikke noe som tyder på at det var noen

spesielle forhold høsten 2017 som gjorde at kvaliteten på fisken var dårligere enn foregående år. Markedet ønsket imidlertid ikke sild av denne størrelsen.

Fiskeridirektoratet opplevde dette som en svært ressurskrevende ordning. Kriteriene for ordningen ble utformet etter innspill fra Norges Fiskarlag for å hindre misbruk av ordningen. Fartøy som ønsket å benytte seg av dispensasjonsordningen måtte registrere seg hos Fiskeridirektoratets Sjøtjeneste (Royal Wiking). Fartøyene måtte videre sende SMS til Sjøtjenesten før de kastet noten. Sildelaget hadde ansvar for å organisere føringsfartøyene og holde Sjøtjenesten oppdatert om hvor og når føringsfartøyene var tilgjengelig. Det ble stilt krav om at føringsfartøyet var tilstede når noten ble kastet.

Siden Fiskeridirektoratet ikke hadde døgnvakt på de hurtiggående fartøyene ble situasjonen til tider uoversiktlig. Det var ikke mulig å holde oversikt når alle spørsmål skulle besvares og alle meldinger kommuniseres via direktoratets fartøy i området. Det er ikke mulig å forutsi når en tilsvarende situasjon med tilgjengelighet vil gjenta seg. Dersom en slik ordning skal vurderes igjen mener Fiskeridirektoratet at all registrering og varsling bør skje til Norges Sildesalgslag og at Sjøtjenesten får oppdatering fra sildelaget. Det er uansett ikke naturlig at Fiskeridirektoratet skal ta ansvar for en slik organisering av fiskeriet. Sjøtjenestens oppgave er primært kontroll og overvåkning av fiskeriaktivitet, ikke koordinering for kjøp, salg og føring av fangster.

Fiskeridirektoratet mener utfordringene som man så i dette fisket var situasjonsbetinget og i hovedsak knyttet til omsetning. Det som omhandler omsetning bør håndteres av Norges Sildesalgslag.